

Ірина КОСТЮК,

orcid.org/0009-0000-7272-2895

старший викладач кафедри дизайну і теорії мистецтва

Інституту мистецтв Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Івано-Франківськ, Україна) iryna.kostiuk@pnu.edu.ua

Христина ДОМНИЧ,

orcid.org/0000-0002-4563-239X

асистент кафедри дизайну і теорії мистецтва

Інституту мистецтв Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Івано-Франківськ, Україна) rymarenkohrust@gmail.com

ДЕКОРАТИВНІ ЕЛЕМЕНТИ АКВАДИЗАЙНУ В ІНТЕР'ЄРАХ

Аквадизайн на сучасному етапі розвитку дизайну інтер'єру розглядається як один із найцікавіших, нестандартних і водночас інноваційних напрямів у сфері оформлення середовища. Його поява та активне впровадження в дизайн інтер'єрів та екстер'єрів стали можливими завдяки стрімкому розвитку науково-технічного прогресу, зокрема новітніх інженерних технологій та систем автоматизації. Вода в межах аквадизайну набуває нового смислового і художнього статусу – вона функціонує не лише як природний елемент або декоративна складова, а й виступає у ролі самостійного арт-об'єкта, що здатен формувати настрій простору, задавати ритм композиції, а також слугувати її смисловим і візуальним центром. Таким чином, аквадизайн виходить за межі традиційного оздоблення і стає синтезом мистецтва, технологій та архітектурного мислення.

В статті розглянуто використання декоративних елементів аквадизайну для проектування інтер'єрів, шляхом об'єднання аквакомпозицій з внутрішнім архітектурним простором і предметним середовищем. Висвітлені статичні аквакомпозиції з нерухомою водою і динамічні – з рухомою. Статичні композиції застосовують найчастіше в житлових приміщеннях. Динамічні аквакомпозиції використовуються в основному для проектування інтер'єрів громадських приміщень.

Розглянуто статичні композиції (акваріуми, водяні сади), які призначені для передачі спокою, гармонії і динамічні композиції (водяні панелі та колони; водоспади; фонтани), це композиції призначені для передачі руху, динаміки, для формування емоційно насиченого середовища. Такі водяні пристрої розповсюдились після впровадження сучасних технологій та високоякісних інженерних проектів аквадизайну, завдяки чому стало можливим зробити всі процеси життєзабезпечення автоматичними.

Описано основні підходи до вибору аквакомпозицій для інтер'єрів різнофункціональних приміщень. Споглядання неквапливого потоку води робить благотворний вплив на людину і мобілізує її сили. Основне питання аквадизайну – це творіння гармонії між інтер'єром і водяними пристроями. Висвітлено рекомендації проектування їх у житлових і громадських приміщеннях.

Наведено приклади інтер'єрів з аквакомпозиціями у дипломних роботах студентів кафедри дизайну і теорії мистецтва Навчально-наукового Інституту мистецтв Карпатського національного Університету імені Василя Стефаника.

Ключові слова: аквадизайн, види аквакомпозицій, житлові та громадські приміщення, проектування інтер'єрів.

Iryna KOSTYUK,

orcid.org/0009-0000-7272-2895

Associate Professor at the Department of Design and Theory of Art

Institute of Arts of Vasyl Stefanyk Carpathian National University

(Ivano-Frankivsk, Ukraine) iryna.kostiuk@pnu.edu.ua

Khrystyna DOMNYCH,

orcid.org/0000-0002-4563-239X

Assistant at the Department of Design and Art Theory

Institute of Arts of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

(Ivano-Frankivsk, Ukraine) rymarenkohrust@gmail.com

DECORATIVE ELEMENTS OF INTERIOR WATER DESIGN

Aquadesign at the present stage of interior design development is considered one of the most interesting, unconventional, and at the same time innovative trends in the field of environmental design. Its emergence and active implementation in

both interior and exterior design became possible due to the rapid development of scientific and technological progress, particularly through modern engineering technologies and automation systems. Within aquadesign, water gains a new semantic and artistic status – it functions not only as a natural element or decorative component but also as an independent art object capable of shaping the atmosphere of a space, setting the rhythm of the composition, and serving as its semantic and visual center. Thus, aquadesign goes beyond traditional decoration and becomes a synthesis of art, technology, and architectural thinking.

The article explores the use of decorative elements of aquadesign in interior design by integrating aquatic compositions with the architectural environment and the object-based space. The paper highlights static aquacompositions with still water and dynamic ones – with moving water. Static compositions are most often used in residential interiors. Dynamic aquacompositions are mainly applied in the design of public interiors.

The article considers static compositions (aquariums, water gardens) intended to convey peace and harmony, and dynamic compositions (water panels and columns, waterfalls, fountains) that are aimed at conveying motion and dynamics, and at forming an emotionally saturated environment. Such water devices have become widespread after the implementation of modern technologies and high-quality engineering aquadesign projects, which made it possible to automate all life-support processes.

The article describes the main approaches to selecting aquacompositions for interiors of various functional purposes. Watching the slow flow of water has a beneficial effect on a person and helps to mobilize internal resources. The main goal of aquadesign is to create harmony between the interior and water elements. The article also presents recommendations for their design in residential and public spaces.

Examples of interiors with aquacompositions created in diploma projects by students of the Department of Design and Art Theory at the Educational and Scientific Institute of Arts of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University are presented.

Key words: water design, kinds of water design compositions, living quarters and public premises, interior projection.

Постановка проблеми. Аквадизайн передбачає використання декоративних елементів води для проектування внутрішнього архітектурного простору та предметного середовища. Він спрямований на те, щоб об'єднати воду з предметним світом, зробити ефектним, комфортним те середовище, де перебуває людина, позитивно впливаючи на її фізичний та психо-емоційний стан. Сфера дії аквадизайну – всі варіанти приміщень.

Аналіз досліджень. Інтерес до тематики аквадизайну в інтер'єрному просторі з кожним роком зростає, що підтверджується як вітчизняними, так і зарубіжними дослідженнями. Поняття аквадизайну охоплює широкий спектр декоративних і функціональних водних елементів, що інтегруються у внутрішній простір з метою формування гармонійного, релаксаційного середовища.

Вагомий внесок у формування теоретичних засад аквадизайну зробили низка дослідників. Зокрема, проблемами архітектурно-просторових композицій, до яких входять елементи водного середовища, займався Кринський В., а питання специфіки аквадизайну досліджував Касельман К. З психологічної точки зору вплив водного середовища в інтер'єрі аналізувала Денисова Н., наголошуючи на його терапевтичному потенціалі.

Сучасні тенденції використання аквадизайну в інтер'єрах громадських будівель були досліджені в роботі Мардакіної І. С. під керівництвом Запорожченко О. Ю. (Кафедра архітектури, Національний транспортний університет, Київ). Авторка підкреслює актуальність тематики з огляду на стрімкий розвиток новітніх техноло-

гій, що дозволяють застосовувати різні форми аквадизайну в інтер'єрах нових типів приміщень. У своїй роботі вона зазначає, що проблематику водного дизайну вивчали такі дослідники як Свідерський В. М., Кучерявий В. П., Горегляд В. О., Жовтенко В., Єжов В. Н., Єжов Д. В., Ганніна Н., Обуховських Л. В., Завадинська О. Ю., Литвиненко Т. Е. та інші. Проте, як наголошує дослідниця, необхідність висвітлення нових тенденцій є особливо актуальною в умовах динамічних змін дизайнерських і технологічних підходів.

Наукова робота Ростислава Купчика та Катерини Бондурівської (Національний лісотехнічний університет України) акцентує на прикладному аспекті аквадизайну. Автори вказують, що попри велику кількість комерційних пропозицій, інформація про інтер'єрний аквадизайн залишається розрізною, неповною та безсистемною. Це, на їхню думку, створює бар'єри для цілісного впровадження водних елементів у дизайн інтер'єрів, особливо у випадках, коли йдеться про поєднання естетики, екологічності та функціональності.

Цінним є також внесок зарубіжних науковців. У спільному дослідженні Simona Canepa (Політехнічний університет Турина) та Norafida Ab Ghafar (Університет Малайї) розглядається тема «Water in Architecture, Architecture of Water». У праці аналізується роль води як композиційного та семантичного елемента в архітектурі. Дослідниці підкреслюють, що вода має потенціал не лише естетичного, а й символічного, культурного та емоційного впливу, особливо в інтер'єрному дизайні.

Загалом, узагальнюючи наукові праці та практичні дослідження, можна стверджувати, що аквадизайн в інтер'єрах розвивається у кількох взаємопов'язаних напрямках: естетико-декоративний, психоемоційний, технологічний, екологічний.

Таким чином, сучасний аквадизайн у інтер'єрах є багатовимірним феноменом, який потребує подальшого системного вивчення та переосмислення у контексті урбаністичних викликів, сталого розвитку й естетичних запитів сьогодення.

Мета статті – проаналізувати використання декоративних елементів аквадизайну для проектування інтер'єрів, шляхом об'єднання аквакомпозицій з внутрішнім архітектурним простором і предметним середовищем.

Виклад основного матеріалу. Аквадизайн сьогодні, є одним з найцікавіших і незвичайних напрямків в оформленні середовища, який виник внаслідок значного науково-технічного прогресу останніх років. Вода виступає тут, як інструмент декору, як самостійних арт-об'єкт, смисловий центр композиції.

Аквадизайн передбачає використання декоративних елементів води для проектування внутрішнього архітектурного простору та предметного середовища. Він спрямований на те, щоб об'єднати воду з предметним світом, зробити ефектним, комфортним те середовище, де перебуває людина, позитивно впливаючи на її фізичний та психо-емоційний стан. Сфера дії аквадизайну – всі варіанти приміщень.

Кожен день людина, що живе в мегаполісі, переживає безліч стресів, пов'язаних з нескінченною метушнею, нескінченною кількістю справ, нестачею часу і очевидною відсутністю чистого повітря навколо себе. Ритми нескінченних перегонів і міські лабіринти призводять до фізичного і морального виснаження нашого організму. Людям мегаполісу не вистачає спілкування з живою природою, яка заповнює нас рятувальною енергією, умиротворенням і позитивними почуттями.

Сьогодні психологи твердо переконані, що споглядання неквапливого потоку води робить благотворний вплив на людину, а деякі фахівці навіть наполягають на чудодійних лікувальних властивостях цього. На їхню думку, тихий плескіт і дзюрчання води заспокійливо впливають на слух і зір і мобілізують сили. Одним словом, фахівці стверджують, що вода цілком здатна стати повноправним елементом декорування інтер'єру. Завдяки тому, що професійні дизайнери стали все частіше включати в свої інтер'єрні проекти фонтани і водоспади, струмки і водойми, акваріуми та інші композиції з використанням води і рослин,

виник і спеціальний термін аквадизайн. Можливості аквадизайну сьогодні дуже різноманітні.

Для проектування декоративних аквакомпозицій в різних варіантах інтер'єру застосовують статичні та динамічні композиції. Статичні композиції (акваріуми, водяні сади) застосовують здавна найчастіше в житлових приміщеннях. Динамічні композиції використовуються в основному для проектування інтер'єрів різнофункціональних приміщень (Курлішук, 1995).

Для проектування декоративних аквакомпозицій в різних варіантах інтер'єру застосовують статичні та динамічні композиції.

Статичні композиції це акваріуми та водяні сади, які призначені для передачі спокою, гармонії. Наприклад, акваріум – прекрасний засіб оживити інтер'єр. Аквадизайн інтер'єру з використанням акваріуму з його тваринами, рибами, рослинами і антуражем у водному середовищі дуже ефектний. Спостереження за плаваючими рибками дозволяє людині розслабитися, заспокоїтися, релаксувати.

Дизайнери аквасистем, розглядають акваріуми не як звичайні предмети обстановки, а як ядро, центр усього інтер'єрного рішення. Сучасний аквадизайн – пропонує безліч ідей, які включають в себе не тільки сучасні технічні рішення виготовлення та дизайну акваріума, але і оригінальний дизайн інтер'єру. Сучасні технології, які застосовуються у створенні акваріумів, дозволяють пожвавити і прикрасити будь-який інтер'єр. Адже завдяки таким технологіям змінюється не тільки сам акваріум, але і вся атмосфера в приміщенні, де він знаходиться. Велике значення мають світлові, аудіо і відео ефекти, вони створюють глибину і різноманітність, з їх допомогою можна щодня створювати нові варіанти дизайну. Так можна почути шум прибою чи дзюрчання річки, або таємничі звуки гірського водоспаду. Завдяки системі електроніки можна змінювати будь-які параметри: проекцію, вітер, світло. Кожного разу можливо отримувати абсолютно новий варіант інтер'єру. Новітні технології допомагають зробити акваріум повністю автоматизованим, що вимагає мінімального втручання людини. Завдяки акваріуму не залежно від погоди на вулиці, будинок назавжди залишиться світлим, теплим і повним морського настрою.

Найкращим матеріалом для акваріума вважаються ультрапрозоре скло, яке зовсім не затримує світло, і не має ніякого відтінку. Грамотно облаштований акваріум, який створювався спеціально для неповторної атмосфери даного будинку або кабінету в офісі, неодмінно стане центром уваги всіх присутніх, поліпшить екологічні характеристики приміщення.

Водяні сади (міні-ставки) влаштовують у ємності невеликого розміру в інтер'єрах індивідуальних будинків. Місце розташування міні-ставків вибирають так, щоби вони освітлювались сонцем протягом шести годин, але воно не повинно бути полуденне. Водоймища (ставки в зимовому саду) мають значно більші розміри. Краї водоймища оформляють декоративно.

Динамічні аквакомпозиції – це композиції з рухомою водою, такі як водяні панелі; водяні колони; водоспади; декоративні фонтани. Динамічні аквакомпозиції використовуються для передачі руху води в невеликих зонах інтер'єрного середовища. Такі композиції розповсюдились після впровадження сучасних технологій та високоякісних інженерних проєктів аквадизайну, завдяки чому стало можливим зробити всі процеси життєзабезпечення автоматичними.

Водяні (бульбашкові) панелі та колони являють собою порожнину, зсередини якої знаходиться рідина, як правило, дистильована вода. Компресором в порожнину подається повітря через гнучкий шланг, потім за допомогою розпилювача утворюються безліч бульбашок, що піднімаються вгору. Такі панелі та колони з незабутнім ефектом бульбашок, що світяться і біжать, можуть стати чарівним елементом інтер'єру будь-якого громадського приміщення.

Водоспад являє собою декоративний виріб, призначений для оригінального оформлення приміщення в якості вертикальної перегородки, що розділяє простір кімнати, офісу або торговельного залу на окремі частини, зберігаючи при цьому візуальне відчуття об'єму. Декоративні водоспади є відмінними зволожувачами повітря, що сприяє зрівноваженню вологості в приміщенні в опалувальний період, а так само в літній період коли працює кондиціонер. Особливо сприятливо це буде позначатися на людях з проблемами дихальних шляхів.

Декоративні фонтани не тільки нагадують про існування великої стихії води, але і є декоративним елементом сучасного дизайнерського напрямку. Простий декоративний фонтан являє собою мальовничий пейзаж, зсередини якого б'є струмінь води, красиво розпадаючись на сотні крапель і омиваючи фонтанну чашу. Класика завжди красива і популярна, але класичні фонтани вже не на часі. Тому, якщо необхідно наситити повітря вологою, застосовують ексклюзивний дизайн сучасних фонтанів: «мокрі стіни» або «фонтан-завісу», споглядання яких несе заспокоєння після важкого дня, розслабляє, освіжає думки.

Перед тим, як приступити до формування інтер'єру приміщення з використанням аквадизайну потрібно: ознайомитися з його виглядом

і функціональним призначенням, дізнатись яка кількість людей буде тут знаходитися постійно, чи буде завжди зміна відвідувачів. Наприклад, чи буде проходити багато людей, або ж одні і ті самі будуть обертатися по колу. Якщо одні й ті самі люди перебувають у приміщенні, то це місце має бути максимально спокійним і розслаблюючим, а в випадку зміни кількості людей – аквадизайн має бути яскравим та незвичним.

Потрібно вияснити для чого в цьому місці збираються люди: працюють, відпочивають чи спілкуються. Наприклад, системи з рухом води в струннокрапельних водоспадах, панелях з великими повільними бульбашками, то ці конструкції сприяють релаксації. Звуки шелестіння бульбашок, плескіт води у фонтані – ці речі розслаблюють і створюють в нашій уяві просто неймовірні відчуття.

Визначитися перед вибором виду декоративного елемента аквадизайну, наскільки важлива ця конструкція в приміщенні. Яку видимість ми повинні створити за допомогою фонтану чи іншого виду аквадизайну. Якщо це фонтан, то добре було б, щоби його було видно з усіх боків в залі. Якщо об'єкт грає роль фону, то на нього, найчастіше не звертають уваги, так як всі погляди прикуті до інших предметів інтер'єру. Щоб повернути погляди, варто яскравість системи знизити і рух пухирців сповільнити.

Ознайомитися з площею, яку можна виділити для встановлення водної системи і площею навколишнього простору. Що стосується ефектності, то тут все залежить не тільки від розміру самої водної системи, а у її поєднанні з висотою приміщення. У цьому випадку хороші системи бульбашкові, а також водоспади. Якість ефекту в цьому випадку залежить від шляху бульбашок, крапель, струменів, чим довше – тим більше враження від системи. Прекрасний варіант, де співвідношення видимої частини фонтану і загальної висоти приміщення дорівнює 2/3. Розмір фонтану визначається розміром чаші, діаметр якої повинен бути не менше ніж в два рази більше висоти струменів. Потрібно стежити за тим, щоб об'єкт був яскравим і динамічним (Дідик, 2012).

Перед початком втілення найсміливіших задумів у життя, подумати чи сподобається це глядачам. Ось, наприклад, люди похилого віку не люблять якихось надмірностей, вони прихильники класики. Діти люблять все, що світиться, що рухається на картинах, а якщо ця система ще й управляється за допомогою всяких кнопок, джойстиків і мікрофона, то діти надовго знайшли собі іграшку. А ось молодь віддає перевагу динаміці, енергійним світловим і водним картинам. Потрібно враховувати, що основне питання аквадизайну – це

творіння гармонії між інтер'єром і водяними панелями, декоративним фонтаном чи водоспадом.

Під нашим керівництвом розроблено ряд проєктів для застосування різних видів динамічних аквакомпозицій в інтер'єрах різнофункціональних приміщень. Наведемо приклади проєктування водяних панелей в житловому і громадському приміщеннях, водоспаду (вода по склу) у вітальні двохкімнатної квартири, водяно-бульбашкової колони в розважальному центрі (Рис. 1–4).

Прикладом житлового приміщення є вітальня з використанням водяно-бульбашкової панелі (Рис. 1). Як приклад громадського приміщення представлено ресторан «Ангель» з використанням водяно-бульбашкових панелей (Рис. 2).

Рис. 1. Житлове приміщення – вітальня з використанням водяно-бульбашкової панелі. Автор проєкту студент 4 курсу – Мельник Роман. Керівник – старший викладач кафедри дизайну і теорії мистецтва Костюк І. Ю.

Рис. 2. Громадське приміщення – ресторан «Ангель» з використанням водяно-бульбашкових панелей. Автор проєкту – студентка 4 курсу Маченко-Хміль Діана. Керівник дипломного проєкту – старший викладач кафедри дизайну і теорії мистецтва Костюк І. Ю.

Рис. 3. Житлове приміщення – вітальня з використанням водоспаду– (вода по склу). Автор проєкту – студент 4 курсу Килибай Роман. Керівник – старший викладач Костюк І. Ю.

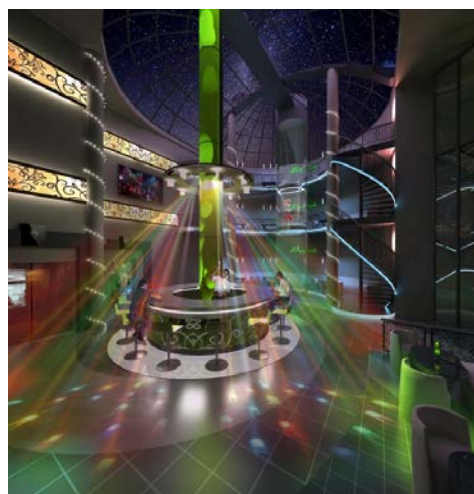

Рис. 4. Громадське приміщення «Ейфорія» з використанням водяно-бульбашкової колони. Автор проєкту – студентка 4 курсу Братишук Наталя. Керівник дипломного проєкту – старший викладач Костюк І. Ю.

Висновки. Сучасний світ невинно розвивається у напрямку технічної досконалості, внаслідок чого навколо нас з'являється дедалі більше «розумних» пристроїв, інноваційних технологій і складних архітектурних форм, що формують нові урбаністичні ландшафти. Величезні монолітні комплекси зі скла та бетону швидко змінюють вигляд міст, створюючи середовище, яке все більше віддаляється від природного оточення людини. Проте такі темпи урбанізації і глобалізація мають суттєвий негативний вплив на психічне здоров'я і емоційну стабільність людини, яка часто відчуває хронічний стрес, перевантаження та дисбаланс між внутрішнім світом і зовнішніми умовами.

У зв'язку з цим зростає неусвідомлене, але глибоке прагнення людини відновити гармонію із природою, знайти можливість для релаксації та відпочинку у спокійних природних просторах.

Оскільки більшу частину свого життя ми проводимо в урбанізованих зонах, логічним і необхідним є бажання мати поруч із собою хоча б невеликий куточок живої природи – елемент, який дозволяє ментально і емоційно дистанціюватися від міської метушні, зменшити рівень стресу та відновити внутрішню рівновагу.

У цьому контексті аквадизайн набуває особливої актуальності як ефективний інструмент інтеграції природних водних елементів у простір житлових і громадських інтер'єрів. Водні композиції, поєднуючи естетичні, функціональні та психоемоційні аспекти, сприяють створенню гармонійного середовища, яке позитивно впливає на психіку

людини, стимулює відчуття спокою та балансу. Розвиток сучасних технологій і автоматизації забезпечує не лише технічну досконалість водних об'єктів, а й їхню надійність та доступність для широкого застосування в урбаністичних умовах.

Отже, аквадизайн виступає як важливий засіб пом'якшення негативних наслідків урбанізації, сприяючи відновленню природної гармонії та покращенню якості життя сучасної людини. Це підтверджує необхідність подальших досліджень і практичних впроваджень у сфері дизайну інтер'єрів, які б враховували інтеграцію водних елементів для створення збалансованого і комфортного простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво: коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. Київ: Наук. світ, 2001. С. 298.
2. Дідик В.В. Естетика та композиція ландшафту. Проектування ландшафтних об'єктів: композиція та естетичні засади: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. С. 244.
3. Дударець В. Благоустрій територій у ландшафтному дизайні та його особливості. Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2015. Вип. 26. С. 118-127.
4. Курлішчук Б.Ф. Проектування інтер'єрів житлових і громадських споруд. К.:ІСДО, 1995. С. 264.
5. Костюк І.Ю. Декоративний вододизайн. Методичні рекомендації для проведення теоретично-практичних занять. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М. 2022. С. 40.

REFERENCES

1. Bilous V. (2001) Sadovo-parkove mystetstvo: kortka istoriia rozvytku ta metody stvorennia khudozhnikh sadiv. [Landscape art: a brief history of development and methods of creating artistic gardens] Kyiv: Nauk. svit, 298.
2. Didyk V. (2012) Estetyka ta kompozytsiia landshaftu. Proektuvannia landshaftnykh ob'ektiv: kompozytsiia ta estetychni zasady. [Aesthetics and landscape composition. Design of landscape objects: composition and aesthetic principles] navch. posib. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniky, 244.
3. Dudarets V. (2015) Blahoustrii terytorii u landshaftnomu dyzaini ta yoho ososblyvosti. [Landscaping in landscape design and its features] Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv. Vyp. 26. 118-127.
4. Kurlishchuk B. (1995) Proektuvannia interieriv zhytlovykh i hromadskykh sporud. [Interior design of residential and public buildings] K.: ISDO, 264.
5. Kostyuk I. (2022) Dekorativnyy vododyzayn. Metodychni rekomendatsiyi dlya provedennya teoretychno-praktychnykh zanyat'. [Decorative water design. Methodological recommendations for conducting theoretical and practical classes] Ivano-Frankivsk: Publisher Kushnir G. 40.